

REDACȚIUNEA,
 Administrația și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 80.
TELEFON Nr. 226.
 Scrisorile neferocitate nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
 se primesc la Administrația
 Brașov și la următoarele
 BIROURI de ANUNȚURI:
 In Viena la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Augenfeld & Emoric Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Ooppelik.
 In Budapesta la A. V. Golber-
 ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
 opold (VII Erzsébet-körut).
 Prețul inserțiilor: o serie
 garmond pe o coloană 10 bani
 pentru o publicare. Publicări
 mai dese după tarife și invoi-
 tală. — REDACȚIUNEA pe pagina
 8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 M-rii de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
 Se prenumără la toate ofi-
 cile poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov:
 Administrația, Piața mare
 târgului nr. 80, etajul
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul acasă: Pe un an 24
 cor., pe șase luni 12 cor., pe
 trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele, cât și inserțiile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 181.

Brașov, Luni-Marti 19 August (1 Septembrie).

1908.

Gruparea în luptă pentru votul universal.

S'apropie tot mai mult momen-
tul când guvernul coaliției maghiare,
strâns în clișii — dacă sunt ade-
vătate cele ce se spun despre postu-
latul coroanei, ca reforma electorală
să fie dusă în îndeplinire încă în
toamna aceasta, — va trebui să-și
dea cârțile pe față; și cu cât s'apropie
mai mult cu atât mai tare crește
îngrijirea lui Andrassy și soții pentru
conservarea hegemoniei maghiare. Ei
continuă a tănuși cuprinsul proiectu-
lui de reformă, iar adjutantul lui An-
drassy, secretarul de stat contele Ha-
dik, dela interne, află cu cale să vie
șefului său în ajutor. Hadik făcând o
declarație înaintea unui ziarist, în care
se jăluiește asupra atitudinii presei
maghiare în chestiunea reformei elec-
torale, chiar și a presei care sprijin-
nește guvernul. Zice, că ar fi o mare
greșală politică, dacă s'ar judeca mer-
sul lucrurilor în chestiunea amintită din
punctul de vedere al diferitelor par-
tite.

S'a imputat lui Andrassy că n'ar
informa decât foile partidelor ce stau
pe baza dela 67. Printr'asta s'ar face o
mare nedreptate, căci ministrul are în
vedere numai interesul general ce tinde
la susținerea și întărirea hegemoniei
maghiare. Aceasta se va vedea când
va fi publicat proiectul de reformă,
care va fi prezentat la toamna par-
lamentului și încă, după cum a fost
declarat Andrassy în cameră, în de-
cursul primei luni a sesiunii de
toamnă.

Sunt mult îngrijați așadar cei
dela guvern ca opiniunea publică ma-
ghiară să nu fie fără regard și cu
nerăbdare până ce va sosi momentul
când se vor da cârțile pe față. Foile
coaliției își dau silința acum a liniști
opiniunea publică a nației lor, invi-
tându-o să fie cu răbdare până atunci,
căci bărbați ca Andrassy și Hadik ar

oferi înșiși destulă garanță că nu vor
face uimic prejudețios intereselor su-
premației maghiare.

Doresc să aibă liniște și pentru
alt plan mare, ce voesc să-l realizeze
până atunci: fuziunea partidelor din
coaliție. Ideia nu e nouă, ea fu lan-
sată pe când în chipul acesta koșu-
tiștii credeau că se vor putea scutura
de partidul popular și de cea mai
mare parte din partidul constituțional,
ca să constitue ei un guvern unitar
independist. Încercările lor, se zice,
n'au avut succes; ei au pipăit pe la
curte și au primit un refuz. Se vor-
bește că refuzul l'ar fi încasat însuși
Francisc Kossuth, când, după cunos-
cutele sale declarațiuni dela Cinci-
biserică din Mai a. c. privitor la fu-
zinne, a avut o audiență la palatul
din Viena.

Părerile cu privire la atitudine
coroanei în chestiunea fuziunii sunt
diferite. Din partea celor dela guvern
se pretinde că Monarhul ar fi dispus
a aproba fuziunea încă, înaintea re-
formei electorale. Foile opoziționale
însă susțin, că Majestatea Sa ar fi
declarat categoric, că nu va admite
nici un fel de schimbare în sânul coa-
liției până ce această nu-și va împlini
mai înainte promisiunea dată la în-
cheierea pactului și nu va fi întru-
dus votul universal.

Nu se știe care versiune e ade-
vărată, fapt este însă, că Kossuth și
Andrassy întefesc tocmai acum fuzi-
unea și au de gând să o facă cu con-
lucrarea tuturor partidelor coaliției,
fiind eliminate din partidul nou fuz-
onată, pe care îl botează de pe acum
„partid al statului“, numai elementele
cele mai încâpăținate. Pentru ca să
facă dispoziție bună în favorul fuzi-
unii, le vine tocmai bine la socoteală
sulevarea de câtră o foaie slovacă
a chestiunii formării unei contra-coa-
liției compusă de toate naționalitățile,
de partidul social-democrat interna-
țional, și de partidul țărănesc al lui

Achim, și de partidul radical burgez
al lui Kristoffy.

Prin lansarea chestiunii cooperă-
rei sau alianței acestor partide nu se
spune nimic nou. Este o părere veche
că aceste partide trebuie să conlucre
în propriii lor interes pentru ca re-
forma electorală să se facă în mod
sincer și cu dreptate introducându-se
votul universal, egal, secret și pe co-
mune, fără restricțiuni.

Intre naționalități și partidele ce-
lelalte, cari sunt pentru votul univer-
sal, nu poate fi, firește, vorba de o
fuziune, ci se vorbește numai de o
alianță pentru a opune coaliției duș-
mane votului universal, o contra-coa-
lițiune amică lui. Ziarul unguresc al
socialiștilor nu mai stă pe punctul că
aceștia nu se pot alia cu deputații
români și slovaci, ci, răspunzând lui
„Slovenski Tizedennik“ scrie: „Alianța
corespunde necesității politice în mă-
sura cea mai mare. A sosit ceasul
din urmă ca să se miște toți cei ce
voiesc să democratizeze deplin drep-
tul electoral“.

Această foaie mai adauge, că în
cazul de față e vorba de-o „acțiune
sistematică“ asupra căreia „s'ar fi în-
teles deja prealabil social-democrații
cu Valahii și cu Slovaci“. Mai spune
că nesigură este încă numai atitudi-
nea partidului lui Achim, care, după
conflictul partizanilor săi cu socialiștii
dela Oradea-mare, a zis, că nici odată
nu va lega mai mult prietenie cu so-
cial-democrații; sperează totuși că
Achim își va schimba gândul în lupta
contra coaliției.

Necunoscut, zice „Nepszava“, este
și rolul ce l' va juca partidul burgez
radical, care nu este decât partidul
Kristoffy. Ziarul socialist admite că
partidele, cari vor face contra-acți-
unea, își vor alege poate de conducă-
tori suprem tocmai pe Kristoffy (!)

Ne oprim deocamdată aici, aș-
teptând lamuriri clare din partea clu-
bului naționalist.

† Iosif Roman.

Sâmbătă după espedarea ziarului
nostru ne-a sosit dela Oradea-mare
știrea dureroasă despre moartea ad-
vocatului Iosif Roman, a valorosului
fruntaș octogenar (născ. la 1829) al
Bihorului și vechiu colaborator al
„Gazetei Transilvaniei“.

Cu Iosif Roman se duce ultimul
vlăstar al familiei Roman din Aușeu
Bihorului, care s'a distins în viața
noastră publică și națională. Cu 11
ani mai înainte a murit fratele lui mai
mare, Alexandru Roman, publicist ro-
mân, profesor de universitate, depu-
tat dietal în decurs de 22 ani și mem-
bru al Academiei române dela înfin-
țarea ei.

Cei doi frați s'au întâlnit adese-
ori în nizuințele și luptele lor pentru
binele neamului și al patriei. Iosif
Roman a avut, ca funcționar la jus-
țiție și la administrație (președinte de
tribunal și vicecomite în anii 1860)
un cerc de activitate mai restrâns,
dar de când a devenit avocat în
1866, a îmbrățișat cu toată căldura
inimii sale cauza națiunii și a biseri-
cei române și a fost unul dintre cei
mai eminentei apărători ai ei. Frații
Roman s'au distins în deosebi prin
îmbrățișarea tinerimei române, iar
casa lui Iosif în Oradea-mare a fost
punct de concentrare al tinerimei ro-
mânești de acolo. Dar s'au distins în
deosebi prin interesul cel mare ce îl
purtau cauzei independenței bisericei
române unite, atât de mult amenin-
țată în trecut, nu mai puțin ca în
prezent. Iosif Roman a pregătit prin-
tr'o broșură de mare preț, în care se
espune situațiunea Românilor uniți în
lupta pentru autonomia bisericei lor,
memorabila adunare populară compusă
din preoți și mireni și ținută în Iunie
1897 la Cluj, adunare care a fost pre-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

O excursiune la Praga.

Nici dela un popor nu putem noi
Românilor învăța atâta ca dela poporul ceh.
Cu drept poate să ne servească de model,
poporul cehic, care în timpurile trecute a
jucat un rol frumos în istoria Europei.
Universitatea cehă a fost centrul cel mai
renumit de știință, dar unelțiile germane
au făcut că li-s'a răpit Cehilor toată bo-
găția adunată prin secole în muzeele lor
și au fost împodobite cu ea muzeele din
Drezda și Svedia. Apoi slăbiți în urma
multor războaie li-s'au răpit și libertățile
naționale. Deși încă înainte de 100 de ani
se scrisc într'o carte de geografie, că în
Boemia în unele ținuturi se vorbește și
nemțește, până în veacul din urmă limba
cehă a fost degradată de limbă a servitor-
rilor. Deși au perdut mai toată nobilimea
Cehii s'au rededeptat și și-au recucerit
tot mai mult din vechea lor pozițiune,
ear prin muncă și diligență de fer au
ajuns să stea în fruntea popoarelor culte
ale Austriei. Numai acum începe nobil-
limba lor renegată să revină cu încetul
la tulpina mama.

Pe tot drumul, pe unde umbli, vezi
în Boemia urmele diligenței estraordinare,
câmpurile îngrijite ca grădinile noastre.

Călătorind ziua întreagă nu dai acolo de
nici o buruiună, pare că este tot hotarul
plivit și greblat.

Pădurile fură devastate încă din tim-
purile războaelor trecute. Acuma se văd
plantații de mică estindere pe proprietăți,
cari 100 de ani de când se fac tot cresc,
dar păduri seculare nu vor mai avea oam-
nenii.

Scopul călătoriei mele însă nu a fost
a face cercetări istorice, ci simplu etno-
grafia. În această privință am și fost
surprins de dragostea de neam, de tenacitate
și de înțelegerea care domnește între Cehi
pe terenul progresului.

Praga îți face impresiunea unui oraș
vechiu, care a avut un trecut glorios. La
tot pasul vezi edificii vechi, monumente
de trecut frumos. Palaturi minunate, bi-
serici grandioase, monumente publice din
timpurile gloriei, bine conservate și unde
era de trebuință renovate corăspunzător.
Pe lângă toate acestea vezi edificii pu-
blice și private noi, străzi regulate și multe
foarte multe grădini în mijlocul orașului.

Acuma este deschisă o espoziție, care
deși este numai cehică are o estindere
mai mare ca expoziția din București dela
1906 și puteți să vă închipuiți bogăția și
variația ce a adunat acolo acest popor di-
ligent și cult. Ca să descriu aceasta fru-
moasă expoziție, ar trebui să scriu un op
întreg.

Despre modul cum știu Cehii să lucre
am să aduc un exemplu.

Au un muzeu național minunat. Deja
esteriorul îți amintește ceva măreț, fiind
edificat pe un deal în forma capitoliului
din Roma. Acolo sunt adunate bogățiile
Boemiei.

Dar ca să arate lumii, că ei sunt un
popor cu tip original și-au pus în cap să
edifice un muzeu etnografic boem.

Au adunat fondurile necesare din
țeara întreagă, dar așa că nu este individ
boem, care să nu fi contribuit la acest
fond, au cumpărat o grădină foarte în-
tinsă și acolo au ridicat un edificiu cu
etajiu pentru muzeul etnografic, unde sunt
espuse în grupuri diferite porturile dife-
ritelor regiuni.

Notez, că în Boemia deja s'a părăsit
peste tot portul național, numai în Mo-
ravia și Ungaria de nord (la Slovaci) se
conservează.

Poporul boem a edificat muzeul, ear
preoții și învățătorii l'au aranjat, așa încât
adunarea și trimiterea obiectelor nu a
costat nimica, toate speșele fiind suportate
de comitete locale.

Boemii sunt foarte faloși pe muzeul
lor, deoarece, zic ei, este al poporului în-
treg și nu numai al cătorva oameni.

Preoții și învățătorii fiind în nemij-
locita atingere cu poporul, ei știu și văd

mai bine ce se întâmplă între popor, ce
au și ce este de valoare, dar să fie mai
cu pricepere, de zeci de ani în institutelor
lor teologice și preparandiale, oameni cu
dragoste cătră popor, țin prelegeri gratuite
tinerilor despre artă, archeologie și etno-
grafie așa încât toți au ceva ideie a fru-
mosului când ajung între popor și știu să
scape de peire multe obiecte de artă și
valoare etnografică.

În acest mod am putea și noi să deș-
teptăm interesul pentru frumosul ce să
află în poporul nostru.

Un lucru mi-a fost surprinzător:
cusuturile cu fluturi dominează în multe
cercuri, deci imi vine să cred că acest
obiect de a împodobi vestmintele cu flu-
turi în țară nu este original, ci este de
proveniență slavă. Nici nu e ceva frumos,
ci numai scilpicios, nu împune prin fond
ci numai prin scilepală, acopere lucrul de
mână și gustul de mai puțină valoare.

Să vizităm însă muzeul însuși.

Intrând în foișor vezi jur-impresur
mese, pe cari sunt așezate case întregi cu
toate apartamentele lor, apoi biserică, școli,
clopotnițe făcute în miniatură, din lemn.
Observând bisericile și clopotnițele lor
vechi, și se pare că vezi ale noastre din
munții noștri. Aceste Biserici pare că sunt
tot acele ca în Norvegia, după forma și
modul lor de construire. De aceea eu cred,

zidată de Alexandru Roman, trei luni înainte de moartea sa.

Nu numai odată Iosif Roman, om cu concepțiuni nobile și avântate, a scris în coloanele foii noastre apărând drepturile, combătând abuzurile și volnicile și parând loviturile dușmane îndreptate, fie contra poporului, fie contra bisericii sale. Pe teren social și economic decedatul a premers asemenea cu exemplul frumos. El a fost unul dintre fundatorii de căpetenie ai băncii „Bihoreana“ și a fost ales președintele comitetului fundatorilor acestei bănci. Calitățile cele distinse ale răposatului, amabilitatea și cavalerialul său îndatoritor față cu toți, cu care intra în atingere, i-au câștigat stima și simpatiile tuturor.

Nu de mult fiica decedatului, doamna Veturia Neagoe din București, a trecut pe aici la Oradea, ca să conducă pe adoratul ei tată la o vilegiatură. Câtva timp se intrămasse iarăș bătrânul octogenar, dar nu i-a mai fost dat să-și realizeze dorința de a face o excursie de recreare și Sâmbătă după amiază a întreprins călătoria cea lungă, dela care nu mai este reîntorcere.

Nu putem încheia acest scurt necrolog fără de-a ne aduce aminte cu câtă dragoste Iosif Roman a luat la 1890 asupra și apărarea noastră într'un proces de presă înaintea juriului din Cluj și cu cât zel și sentiment adevărat românesc a stăruit din parte-i, ca acest proces să se țină la înălțimea cauzei mari, contra căreia fu intentat, cece am și dobândit.

Cu adâncă intristare și cu vie recunoștință a faptelor nobile românești săvârșite de Iosif Roman, ne luăm rămas bun dela el.

Binecuvântată și în veci neuitată să fie memoria acestui nobil amic și vrednic Român!

Două imposante adunări populare românești s'au ținut în ziua de Sf. Maria în Oravița și în Pecica. În Oravița au vorbit deputații Dr. Vlad și Dr. Maniu, iar în Pecica dep. Dr. St. C. Pop și Dr. A. Novac. La ambele adunări au luat parte mai multe mii de alegători, cari după ascultarea dărilor de samă au votat deputaților cercuali și clubului dietal naționalist încredere neclintită. În ambele adunări s'au votat rezoluțiuni energice în sensul celor votate la adunările anterioare și s'au trimis telegrame omagiale; Maj. Sale Monarhului.

»**Coaliția naționalităților**«. Ziarele soviniște maghiare înregistrează sub titlu acesta cu o oarecare îngrijorare dorința exprimată la adunările populare ale naționalităților, ca, în vederea luptei ce se va încinge în dietă pentru dobândirea votului universal nefalsificat, partidul naționa-

lităților să se alieze cu celelalte partide din țară, cari se vor lupta pentru realizarea acestei însemnate și vitale reforme. Mare supărare le cauzează soviniștii maghiari deosebi un apel însuflit apărut în ziarul slovac »Szlóvensky Tizdenik«, în care se pledează cu toată căldura în vederea deschiderii proiectului reformei electorale pentru înțelegerea unei coaliții a partidului naționalităților cu partidul țărănesc ungar, cu partidul radical burgez și cu partidul social democrat pentru a contrabalansa »partidele domnitoare maghiare, cari se pregătesc a fusiona cu scop de-a împedeca realizarea votului universal și secret.« Szlóvensky Tizdenik mai spune că în luna Septembrie deputații naționaliști slovaci vor anunța alegătorilor slovaci constituirea acestei coaliții.

Ziarul socialist »Népszava« publică în nrul său de ieri apelul amintitului ziar slovac și pledează deasemenea pentru constituirea acestei coaliții.

Aronderea cercurilor electorale. »Magyar Tudositó« este informat că ministrul Andrássy a chemat la sine pe numeroși fișpani, ca să se constătuască cu ei asupra arondării cercurilor electorale în vederea noii reforme. Unii fișpani — zice »M. T.« — au ținut deja la ordinul ministrului Andrássy în decursul verii conferențe administrative în comitatele lor în afacerea împărțirii celei noi a cercurilor, luată în vedere în proiectul reformei electorale. În cele mai multe părți ale țării aceste conferențe se vor întruni la toamnă, iar acum va raporta ministrului numai acei fișpani, cari au ținut astfel de constătuiri.

Serbările culturale dela Oravița.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Oravița, 30 Aug. n. 1908.

Ca completare a rapoartelor telegrafice, ce vi-s'au trimis astăzi, vă mai comunic în scris următoarele amănunte.

Mai rar s'a făcut frunțașilor societății noastre teatrale o primire atât de măreață și totodată frățească, ca cea făcută de Românii Orăvițeni. Intrarea membrilor societății în Oravița a fost într'adevăr triumfală, fapt care dovedește îndeajuns dorul de înaintare și însuflețire a fraților noștri din ținutul Oraviței pentru cultura noastră națională.

Deabia la deschiderea primei ședințe s'a putut observa că, Români din depărtări au venit să iee parte la serbările aranjate cu ocaziunea adunării generale a societății pentru fond de teatru român. Ne mai amintind pe frunțașii din Oravița, cari au fost de față în număr complet, dame și d-ni, erau la masa prezidială d-nii: V. Goldiș, Dr. I. Blaga, Dr. N. Vecerdea, Dr. G. Dobrin, Dr. V. Branisce, Dr. P. Cornean, ear prin mulțime d-nii Cor. Brediceanu, deputatul cercului Oravița, Dr. St. Petroviciu deputat, Dr. Aurel Novac deputat, E. Ungurean (Timișoara), Dr. Halic (Lipova), Dr. Roșu (Biserica albă), Dr. I. Popoviciu, Dr. I. Pop, Dr. T. Hatieg, I. Vidu, Dr. P. Barbu, Dr. Ciupe, Dr. A. Vălean (toți din Lugos) etc. etc.

Dintre foile noastre au fost reprezentate »Drapelul« prin Dr. V. Branisce,

Paturile samăna cu ale noastre, numai că sunt mai late și nu sunt acoperite cu covoare ci cu pănzături cusute frumos. Perinile nu sunt așezate ca ale noastre pe ceriul patului, ci în pat însuși. Ei au dulapuri, și nu lavițe, în cari așează hainele. Cuierile mai mici, dar scaunele sunt mai lucrute, ca și cele expuse la București.

Icoanele de pe pereți par a fi produsul industriei noastre naționale din Nicula; sfinții pictați pe sticlă, dar în preponderanță sunt sfinții lor naționali: Ioan tăcutul, Venceslau, etc. (Când vom ajunge și noi timpul, ca în casele fiecărui țărăn să fie reprezentați și sfinții, cari au trăit pe pământul Daciei, și al Romei, nu numai tot Grecii, cari nu deșteaptă în inima noastră pe lângă cugete religioase și simț național și de coeziune?, se vād furci, de pe cari se toarce cu mâna, și altele mânate cu piciorul. Pe cuiere sunt cănciaie (ulcioare) de forma celor din casele noastre. Blițele, tăierele încă samăna cu ale noastre. Toate aceste în parte simple, în parte lucrute mai artistic. Cred că obiecte de aceste s'ar putea aduna și la noi încă acum, dar peste puțin ani vor fi puse pe foc sau vor fi adunate de străini și arătate ca produsele nației lor.

În stânga dela foișor este o sală aranjată de o învățătoare. Ea prezintă cu câteva figuri în mărime naturală, mai multe porturi din un cerc, fiind acolo sub vitrine și diferite cusături ale Slovacilor din tim-

»Voința Națională« prin Locusteau, »Gazeta de Duminecă, prin Dr. D. Stolca, »Tribuna« prin SeverBocu, »Progresul« prin G. Jianu și »Gazeta Transilvaniei« prin I. I. Vlad.

Vineri la orele 10 $\frac{1}{2}$ s'a deschis ședința în vastul pavilion al Grădinei de tir de câtră d-l deputat V. Goldiș, membru al comitetului societății.

»Cu regret vă anunț — a zis d-l Goldiș — că d-l Virgil Onițiu, vice-președintele societății noastre a fost împedecat printr'o indispoziție momentană a participa la adunarea noastră generală. Intre astfel de împrejurări comitetul numai eri a putut lua dispoziții asupra conducerii adunării noastre generale. El a aflat de bine a-mi conecede mie aceasta foarte onorifică dar grea sarcină, lubitul nostru v.-președinte a și pregătit un discurs de deschidere și aceasta împrejurare m'ar putea dispensa de a răpi din timpul d-voastră, având în vedere nu numai frumseța literară dar și valoarea reală a acestui discurs, prin care ni-se indică misiunea adevărată a societății noastre. Dacă totuși mă simțesc obligat a vă obosi, o fac, pentru că tocmai momentele de acum mi-se par potrivite de a scoate o învățătură din rostul societății noastre, o învățătură pe care datori suntem a o propaga și a o imprima în conștiința poporului nostru. Aceasta este învățătura, pe care sf. Scriptură ni-o spune așa de frumos cu cuvintele: »Credința ta te va mântui«. Societatea noastră, domniilor mei, a isvorât din cel mai curat idealism. Înainte cu 38 de ani, un tânăr slab în puteri fizice, dar tare în credința sa, în virtuțile poporului român, a lansat ideia înființării unui teatru român. Tânărul acesta a grupat floarea neamului nostru de atunci, în slujba acestei idei și a făcut o propagandă apostolică pentru întruparea ei. Și când publicul cel mare, crezând că întruparea aceasta este de domeniul fantanziei, a căzut într'un moment de șovăială, acest tânăr nu și-a pierdut credința nu și-a pierdut nădejdea ci a ținut singur în sus fâlfâind steagul Thaliei Române. Și a avut fericirea la apusul vieții sale să-și văză visul cu ochii: temelia teatrului român așezată pe baze trainice.»

Oratorul spune apoi că din povestea aceasta scurtă se desface pentru noi vecinicul adevăr: »Credința te va mântui« prin urmare să ne oțelim sufletele și să privim cu încredere neclintită în viitor.

Cuvintele calde ale oratorului au fost subliniate cu vii aplauze, deasemenea și magistratul discurs al d-lui V. Onițiu cetit de d-l D. Stoica.

Deschisă fiind ședința se aleg doi nofari în persoana d-lor Dr. Dionisie Stoica și Aurel P. Bănuțiu. După vorbirile însuflite de bineventare rostite de d-ni adv. P. Cornean în numele »Asociațiunii« și de d-l Dr. M. Gropșean în numele Orăvițenilor, era să urmeze după programă prezentarea raportului general al comitetului asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă, precum și a rapoartelor de casă, dar la propunerea d-lui Dr. Branisce aceste rapoarte nu se mai cetesc, fiind cunoscute din anuarul societății.

Se aleg comisiile de 5; pentru cenzurarea raportului general al comitetului: d-nii E. Ungureanu, Dr. V. Branisce, Pr. Giuvulescu, C. Brediceanu și I. Trăilă; pentru cenzurarea rapoartelor de casă d-nii: Dr. T. Hatieg, Dr. Izidor Pop, Victor Po-

pul prezent, sunt dantele și împletituri foarte frumoase, valoarea lor este de zece mii de coroane.

Din acest exemplu ar putea să învețe și învățătoarele noastre, ca să nu modernizeze lucrurile fetelor din școala, ci să le desvoalte numai gustul, să le instraeze cum să mănueze mai ușor acul, să aleagă colorile corăspunzătoare figurilor, dar modelele și împunsăturile să fie originale.

Să le îndemne, ca să-și țină portul, să nu-l schimonosească, să nu amestece porturile, și peste tot să nu lucre numai pentru ochi și de azi pe mâne, ci să producă lucruri durabile, cari sunt și frumoase, să nu adopteze lucruri, cari după 1—2 spălări sunt sdrențe. Este mai economic să facă lucruri durabile, cruțând lucrul și materia decât lucrând la obiecte, cari numai până atuncia par frumoase până sunt noi.

La noi am observat, că învățătorii și învățătoarele contribuie în măsură mai mare la părăsirea portului național decât la îndemnarea femeilor ca să-l conserve.

Din aceasta sală ajungem într'o cameră țărăneasă aranjată perfect, apoi într'o cameră cu toate cele trebuitoare pentru traiul unei case. Putem vedea mai departe interiorul unei stăne, unde se află toate uneltele de trebuință pentru pregătirea cașului.

(Va urm.)

ruțiu, Dr. Méheș, Dr. Halic; pentru înscrierea de membrii noi d-nii: Dr. Roșu, Oprea, Munteanu, Coca, Mărginean.

D-l Dr. Valeriu Branisce cetește o frumoasă lucrare »Muzica și dansul în secolul XVI și XVII« scrutând în o înșiruire lungă cele mai vechi urme de dans și musică națională la noi. În decursul ședințelor au sosit telegrame dela d-nii V. Onițiu (Brașov), Diletanții din Reșița, Vuia din (Comlăușul-mare), Barboloviciu (Simleul-Silvaniei), Damian, Pap, Boneu, Rimbaș (Brad), Horia Petra-Petrescu (Viena). După aceasta ședința se ridică.

Banchetul. Cei dela ședința s'au întrunit în grădina »Coroanei« la banchet. Intre valurile de cântece ale țiganului, renumit pe aici, Bărcă, și între vorbirile frunțușilor acestei mese, pretrecă publicul într'o înaltă dispoziție de veselie. A tostat V. Goldiș, președintele banchetului în sănătatea Majestății Sale, protopopul Al. P. Popoviciu, inimosul moșneag, spre prosperarea Societății pentru fond de teatru român, Dr. N. Vecerdea pentru orăvicieni și Dr. I. Blaga în sănătatea administrației ca sustinătoare a iubirii dintre oameni.

Petrecerea poporală. Acordurile îndepărtate ale unui mars românesc ne vesteau că vin țărani de pe sate în frunte cu fanfara bravilor iubitori de muzică din Vărdia. O lume de oameni s'a adunat apoi la nedeia din curtea bisericii. Privitorii au avut ocaziune să admire o mulțime de jocuri particulare acestor ținuturi; tot atâtea părți ale vastului nostru repertoriu de dansuri naționale. Ne-a umplut de admirație și interes mai cu seamă jocul »Călușanilor« sau jocul »glogilor« a sătenilor din Agatici, care joc — după cum ne spuneau ei însăși — are rolul același, ca în alte ținuturi a »paparudelor«; anume de a cere ploaie în secetă. În acest joc însă reiese frumosul la iveală, poate mai mult ca în toate dansurile jucate pe aici. Un eveniment demn de toată lauda am văzut în lucrările unui învățător cu numele Pavel Gerga, care conduce și desvoaltă dansurile românești în comuna Goruia, despre ce privitorii s'au putut convinge din numeroase dansuri, cari formau numai o parte din repertoriul bogat de dans al acestei comune. Am auzit apoi la premiarea costumelor originale românești: un frumos îndemn al naționalismului nostru. Premii de 20 cor. au obținut trei fetețe din Oravița-română și două gîngăse copile din Răcășdia, ear premii de 10 coroane două fetețe din Mărcina, cari erau îmbrăcate în port sălițenesc. Petrecerea a ținut până seara.

Concert de coruri țărănești. Se umpluse o grădină spațioasă de lumea multă ce grăbia să asculte la acest concert debutat de țărani. Pe aici o lucră firesc, ca săteanul să cânte în cor; oaspeții din regat însă cari au participat la aceste serbări au avut cu drept cuvânt parte de a face o paralelă între ai noștri și între ai lor. Primul cor debutant a fost cel din Ticva-niul-mare cântând »Marșul« de I. P. Wagner și apoi »Marsellieze«; apoi cel din Bozoviciu cu »Morarul« de Kiriac; a urmat două cântece de colindă a lui D. G. Kiriac și »Plugar și ostaș« cantate de cel mai simpatic cor al sării de azi, care cor a fost condus de un țărăn — fost odată în muzica militară — cu numele Iosif Micu. Ne-a surprins plăcut corul din Vărdia cu cântarea pentru cor »Patriei și Fraților mei« care a fost acompaniată de o orhestră de țărani compusă de vre-o 20 persoane. Au mai cântat: corul bărb. din Mărcina »Junimea pariziană«; corul mixt gr. or. din Oravița-rom. »Preste deal«; corul mixt gr. cat. din Oravița-rom. »Dulce i glasul tău«. Corul din Oravița-montană »La festival« și afară de aceste s'au cântat multe alte cântări din repertoriile bogate, de cari dispun corurile bănățene. La încheierea concertului a urcat d-l Vasile Goldiș amvonul și a rostit o cuvântare de a sguduit inimile cântăreților doritori de artă muzicală. Animația și-a continuat mersul în un joc cu simț și foc până târziu în noapte.

Ședința II. Astăzi oarele 11 s'a deschis a doua ședința a adunării generale. După cetirea procesului verbal președintele multumeste încă odată corurilor pentru manifestățiunile lor din concertul de sara trecută și aduce la cunoștința publicului, că li se vor trimite speciale epistole de recunoștință tuturor societăților corale amintite. Se procedează apoi la alegerea noului președinte al societății pentru fond de teatru român, căreia a premers o constătuire confidențială, în care s'a adus: la cunoștința membrilor societății, că actualul vicepreședinte al societății d-l V. Onițiu, căruia îi s'a propus din mai multe părți să primească acest onorific post, s'a rugat să nu fie luat în nici un caz în combinație.

La propunerea d-lui E. Ungureanu se alege unanim Dr. Ioan Mihai mare proprietar în Vinerea, un devotat și mult meritat membru al neamului românesc.

Se caută

Un învățător pentru școala noastră din Fabrică. Reflectantul să știe a preda învățământul elementar româneste, nemțește și ungurește, la circa 30-40 copii. Să fie însurat și român din Ardeal. Capătă cuartir cu 3 odăi, bucătărie și pivniță, lemne și iluminat.

Oferte cu pretensiune de salariu însoțite cu copii de pe testimonii și certificat, de capacitate să se adreseze la Administrația

Societății Anonime

fosta GOETZ & Co,

(808,1-8.)

in Tarcău

lângă Peatra Neamț, România.

Avis.

Un învățăcel se primește în negoțul de băcănie N. Grădinar, Strada Neagră Nr. 1, Brașov. Se cere a fi din casă bună, să aibă 2 clase reale sau gimnaziale și să priceapă limbile țerei. (801,1-6.)

Restaurantul

„GEWERBEVEREIN“
Rudolfstring 7 (Bulevardul Rudolf 7).

Se recomandă Onor. vizitatori streini cât și stim. Public brașovean prin bucătăria sa bună și aleasă. **Bucate naționale române** în fie-care zi, precum și **beuturi escelente și curate.** Serviciu prompt și conștientios.

Curățenia perfectă.

Cu deosebită stimă

JOSEF PETER,

fost ani îndelungați Antrepr. al Coleseului Oppler din Sinaia și al Restaurantului Cantinei Fabricii de postav din Azuga.

(14-15.)

Avis!

La o familie bună în Strada Spitalului Nr. 66 parter, se primesc **Școlari în cuartir cu întreaga întreținere.**

Condițiuni favorabile, unde pot a-și însuși totodată limba maghiară și germană. (291,8-8.)

Nr. 342-1908.

Publicațiune.

Mercuri, în 9 Sept. a. c. la 10 oare a. m. se vinde în cancelaria subsemnatei administrațiuni pe calea licitațiunii verbale 87 buk. calitate bună de **ulmi** cu 12-13 m³.

Lemnele acestea zace la casa păduri la Timișul de jcs.

Prețul de strigare 20 cor. pe 1 m. 3'.

Ca vadiu este a se depune 30 de corane.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea în cancelaria subscrisei administrațiuni forestierale.

Brassó, în 28 August 1908.

Administ. pădurei oraș. Timiș.

Uniforme militare.

Executare solidă.

Subscrisul am onoarea a aduce la cunoștința On. Voluntari că fac **Uniforme foarte elegante** cu piețuri foarte ieftine Rugându-mă de o cercetare numeroasă semnez cu toată stima

George Szöcs,

Strada Mihail-Weiss 10

(4-6)

Executare solidă.

Uniforme militare.

Sănătatea

este cea mai scumpă binefacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind

Corset Gradefront

care este **comod și modern.**

se capătă după măsură sau gata numai în

MAGAZINUL

Mme B. GOLDSTEIN,

Confecționare de corsete specialitate
BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 21

(296,8-12.)

Strămutarea

Magazinului de cărți, obiecte de artă, note și revizite de scris

H. ZEIDNER

din ștra de lemn, ridicată în Târgul grâului, în localitățile cele nouă ale prăvăliei, rezidită din nou după planurile Arhitectilor Schuller și Goldschmidt în

Târgul grâului și Strada porții

a avut loc acuma — în al 41-lea an al înființării acestei librării.

Aducând aceasta la cunoștința On. public din oraș și provincie, mă rog a mă onora și pe viitor cu sprijinul său prețios.

Cu toată stima

H. ZEIDNER.

300,1-3.

Săpunul Cerb a lui Schicht

este cel mai bun!

La vânt de vară inflorită
Pe livade înalbite,
Stă acum frumos în serin
Ca fa'ă sexului femein.

Fie-care mamă bună

sfătuște pe fiică-sa, când o înzestrează cu abitudini, să nu le spele cu săpun obișnuit și ieftin, ci numai cu săpunul Cerb a lui Schicht. Albiturile fine de in, damast, flanele și alte rufării albe colorate fine și groase se conservă ca nouă. Folosind săpunul Cerb a lui Schicht pentru curățirea albiturilor, se economisește osteneală, lucru și bani.

Garanție pentru curățenia K 30,000.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1907		1908	
11 August		2 August	9 August
A c t i v :			
111.167,980	78190480 Reser. metal. aur 87737759	125.075,860	125.037,759
	32977500 „ Trate aur 37300000		
915.447	Argint și diverse monede	756.691	692.688
91.458,177	Portofoliu Român și străin.	64.392,989	69.058,064
11.871,550	*Impr. contra efec. publice 9146900		
28.202,884	„ „ in cont-corent 17951509	25.835,507	27.098,409
11.999,924	Fonduri publice	11.999.924	11.999,924
15.806,084	Efectele fondului de rezervă	15.480,553	15.480,553
3.253,121	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	3.216,621	3.216,621
5.898.570	Imobile	5.953,537	5.953,783
638.475	Mobilier și Mașini de Imprimerie	700.008	700,099
216,452	Cheltueii de Administrațiune	210,332	220,012
110.662,499	Depozite libere	110.201.809	110.446,409
14.726,328	Conturi curente	18.291.657	19.326,498
26.006.828	Conturi de valori	26.013.121	25.333,287
427.824,319		408.128,609	414.564,106
P a s i v :			
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
23.051.453	Fond de rezervă	24.928,807	24.928,807
3.473,646	Fondul amortis. imob. și material	3.734,034	3.734,034
276.120,090	Bilete de Bancă în circulațiune	254.753,770	260.872,070
2.077,070	Profituri și pierderi	2.190,642	2.190,642
439.561	Dobânzi și beneficii diverse	319,547	392,144
110.662.499	Depozite de retras	110.201.809	110.446,409
427.824.319		408.128.609	414.564,106
	Scomptul 5%		
	* Dobânda 5 1/2%		

APĂ MINERALĂ PIONER DIN BUZIAS

Succes extraordinar la suferințe de rinichi și vezică.

Apă minerală plăcută fără fer.

Cu deosebire apă de masă răcoritoare.

Vindecă, răcorește. Recomandată de medicl.

Are efect escelent ca apă de cură la suferințe de rinichi, vezică, catar cicnic, de rinichi, formațiuni de peatră și boale catarale de secrețiune. — La cerere, trimite prospecte Administrația izvoarelor:

În direcția băilor **MUSCHONG** în Buzias.

ANUNCIURI
(insertiuni și recl.)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

sunt a se adresa subscrisor administrațiunii. In cazul publicării unui anunțiu mai mult se odată se face scădemânt oare crescă cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Admi. istr. „Gazetei Transilvaniei“ cu numărul à 10 flori se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parc.